

Ông Viên tuy người Bắc nhưng thoát ra vì cha mẹ làm ăn bên Lào nên ông ra đời ở VN Tßng và Thủ Đô Vientian là dòng họ của thân phụ đặt tên cho con trai

Bài viết của chúng tôi về Đại tướng Cao Văn Viên gồm có ba phần, ghi nhận vào ba thời gian khác nhau. Năm 2003, năm 2005 và năm 2008. Mon General: (Tháng 10-2003) Mùa Đông năm nay, niên trßng Cao Văn Viên sẽ trôi qua như ngày băng giá khó khăn. Năm nay 82 tuổi, ông mới bắt đầu già. Tướng đã luôn, nhưng một lần nhà y khoa Hoa Kỳ đã đưa Tướng Tham Mưu Trßng cuối cùng của QLVNCH để ngßng lên để tiếp cho ông đi lại và ngßng bệnh.

Chỉ có chuyện là các bác sĩ và chuyên viên Mỹ đều không biết về cao niên Á Châu này là người đã từng làm chủ về giới Việt Nam. Bởi vì hàng ngày cũng không có nhu cầu người đến thăm ông. Sau trận Tết gißng chßu, chân ông đã sưng thßt to, nhưng mãi cho đến mùa thu sau ông mới có cơ hội đi lại và chữa trị chính thức. Trước đó ông tiếp soa lấy bệnh đau nóng và mùi Nhß Thiên Đßng thßm ngßt cß căn phòng tại khu chung cư cao niên lưu hai của quận Fairfax miền Virginia. Ông đang cố gắng để ngßng lên tiếp đi tiếp lại trong một chuyến trình hỏi phỏng vấn tránh phải ngồi xe lăn là điều mà tuổi già rất quen thuộc.

30 năm trong quân ngũ, ông Cao Văn Viên chỉ sống với cấp trên và cấp dưới. Riêng cá nhân ông, gần như không có nhu cầu bằng hội đồng giao tiếp, chén thù, chén rượu. Gần 30 năm sống cuộc đời di tản, về Đại tướng để ngßng đưa Bộ Tướng Tham Mưu, Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa bấy giờ cũng vẫn tiếp tục được hành. Ông luôn luôn cố tránh liên hệ vào các tranh chấp chính trị ngay từ lúc còn trong quân đội cũng như trong hoàn cảnh di dân tại miền hiện nay. Từ khi người vợ quá vãng qua đời, rồi đến người con trai duy nhất của ông cũng về nước, ông Cao Văn Viên đã trôi qua như mùa đông cô đơn của Nßu ßc, hoàn toàn xa cách mọi người. Ông đi chỉ

nhà ăn chay, đóng vai ông già Á Châu vô danh giữa chốn đô thị nhộn nhịp hoa đông đến như thế thì gì. Những năm gần đây ông đến với luôn luôn trong một căn nhà nhỏ chung cư ở miền Đông Hoa Kỳ, bên cạnh Thủ Đô Hoa Thịnh Đốn.

Những đây đa số là những người già Đại Hàn. Ông tiếp tục đi chợ và nhà ăn chay. Cô con gái lớn trở nên thành công ông đã từng nghiệp luật, đi dạy học, lập gia đình và làm việc ở nơi xa. Đại số ông đã không cho phép cha con được gặp nhau và với những ông già cũng đã quen sống như thế. Bây giờ thế ra ông cũng không có nhu cầu. Những người già ở Hoa Kỳ lại tiếp tục học không có lợi tiếp tục được lãnh bao nhiêu thì niên trở nên Viên của tôi cũng lãnh được bằng đó. Số tiền này đã dành trả hết cho gian phòng ông đang cư ngụ. Trung tá Tâm là một sĩ quan hiếm hoi trong số các thân hữu quân ngũ còn lại quanh ông. Vàng, chính cái anh Tâm đó đang tìm cách xin cho niên trở nên của anh vào một Nursing Home có những sĩ săn sóc ngày đêm. Đó là nhu cầu thực tế và là một việc mà những bé của một con người đã một thời mang hình ảnh lính lao của quân đội chúng ta. Vào đầu thập niên 50, gặp nhau tại tiểu khu Hoàng Yên, bên bờ sông Hoàng Hà có 3 sĩ quan Việt Nam còn trở. Trung úy Nguyễn Văn Thiệu, quê Phan Rang miền Trung, lém lỉnh tinh ranh. Đại úy Trần Thiện Khiêm quê miền Nam, ít nói, thâm trầm. Trung úy Cao Văn Viên, quê miền Bắc, cao lớn, trở nên trở o và đẹp trai nhất. Nếu coi đây là nhóm bốn đầu đội quân ngũ thì quá thực tế đã từng là chiến hữu. Và Trung úy Cao Văn Viên lại là niên trở nên.

Ông Viên tuy những ở Bắc nhưng thế ra vì cha mẹ làm ăn bên Lào nên ông ra đời tại Vạn Tường và Thủ Đô Vientian là đầu tiên của thân phận đặt tên cho con trai. Vào thời còn trẻ trung, các sĩ quan quân gia bắt đầu trở nên thành trong vòng tay của quân đội Liên Hiệp Pháp. Các ông quan một, quan hai còn đeo trên vai những gậy kim tuyến vàng chói với những lại mà riêng một đội binh nghiệp. Nhưng không ai có thể nghĩ rằng Trung úy Thiệu sẽ trở thành Tổng Trưởng. Đại úy Khiêm trở thành Thủ Tướng và Trung úy Viên trở thành Đại Tướng, Tổng Tham Mưu Trưởng. Đó là chuyện sau này. Đến những như quả nhiên đã có những người như vậy lịch sử. Cả ba người chiến binh Bắc Trung Nam, cùng thắng trầm với chiến tranh, với một cuộc cùng thắng tiền. Họ làm việc với nhau, họ chia nhau những chức vụ tại các quân đội và chính quyền. Cùng ý muốn trở nhau, những đội thế cũng rất xa cách dù ở bên trong hay bên ngoài công vụ. Họ không còn gặp với nhau những giây phút tụ họp trà dư. Ông Viên đã nói rằng một liên hệ của ông với Tổng Trưởng Thiệu hoàn toàn là công vụ. Các niên trở nên của tôi khi nói chuyện đầu tiên gặp với nhau bằng chức vụ. Thế là Tổng Trưởng, Thủ Tướng, Đại Tướng vân vân. Khách sáo vô cùng. Cái thời “toa moa” ngày xưa ở Sector Hoàng Yên bây giờ đã xa lắm rồi, chẳng ai còn nhớ nữa.

Với sĩ quan Cao Văn Viên, tiếp cận Ủy lên cấp Tá, ông luôn luôn là những người cần mẫn và hòa nhã. Bằng cách ngoại của đời ông là cánh chim bằng như y dù trên ngực áo. Khi ông còn là Trung Tá tại Tham Mưu Biệt Bộ lúc đó ông Nguyễn Chánh Thi đang coi Liên đoàn Nhảy dù. Cả hai cùng là bạn cũ. Thi rồi Viên học nhảy dù để gặp rồi bắt cái với sĩ quan văn phòng. Nhảy thì nhảy. Trung tá Viên nhảy bằng Dù và tiếp tục gặp ở bên Tham Mưu Biệt Bộ thời kỳ ông Diệm còn đang tại chức. Đó chính xác là ra, Đại tá Nguyễn Chánh Thi, Tổng Lãnh Dù chuyển qua Cam Bốt. Tổng trưởng Diệm

Võ a thoát nạn, ngó lại ngó lui thấy ông sĩ quan thân cận gần gũi có bóng cặp nháy đèn bèn đưa qua nếm liên đoàn Mỹ Đ. Tới đó ông Cao Văn Viên bắt đầu làm nhiệm vụ và cuộc đi vào khúc quanh mới. Nháy đèn là đèn và u tú của quân đội, những mũ đang bắt đầu sáng vì cú đèn chánh hội. Giai đoạn này là lúc thách thức của cả võ sĩ quan lẫn các tiểu đoàn nháy đèn. Hai bên thăm dò lẫn nhau. Ông Viên trở thành một vị Đại Tá sĩ quan hăng hái xông xáo thu hút nháy đèn các chiến trường trên khắp bốn quân khu. Ông lấy bóng huân huy chương viên Dục và nháy đèn đi đến tận đầu khi cùng với các võ sĩ Hoa Kỳ. Cuộc đèn chánh ông Diễm lẫn hai mặt là giai đoạn đặc biệt của Đại tá Cao Văn Viên. Trong khi hầu hết các sĩ quan quân đội đều tuân theo cách mạng thì riêng mình ông thì chối. Đó là hành động mà sau này ông cũng không chối là một thái độ khôn ngoan.

Ông Viên thấy sự cũng không muốn đóng vai anh hùng, những chuyện muốn giữ tâm lòng chung thủy. Đã có những người chiến đấu chánh bắt giữ chiến tranh và Sĩ quan Hội quân, Tiểu đoàn trưởng Nháy đèn và sau này chính anh em Tổng thống Diễm cũng bắt giữ chiến tranh. Nếu viên Sĩ quan Nháy đèn không chịu theo cách mạng mà bắt thanh toán thì cũng là chuyện có thể xảy ra. Những chính bà vợ quán xuyến và can đảm đã lên tiếng khi ông chấp nhận giam riêng một chiến. Bà Viên đã quyết liệt can thiệp trước khi ông chấp nhận giam riêng một chiến. Bà Viên còn là anh em thân hữu với gia đình ông. Cho đến sau này ông Viên vẫn còn ghi nhớ thái độ mạnh mẽ của người vợ đã cứu sống ông trong năm đèn chánh. Ông cũng không ngần ngại mà nói thẳng ra như thế. Sau khi cách mạng thành công, ngôi sao bốn mặt của ông lại trở nên rực rỡ. Phe thân hữu của Đại Nhặt Cộng Hòa tuy đang bắt đầu những vụ kín đáo ca ngợi thái độ của võ sĩ quan Nháy đèn. Ngay cả các sĩ quan lãnh và sĩ quan phe cách mạng cũng đều vì nể thái độ của ông. Ông Cao Văn Viên gần như là người duy nhất không theo cách mạng những vẫn được tiếp tục được huy động.

Đến như một vị tiếp tục chiến đấu. Ông tham dự hành quân Cao Lãnh miền Tây để chiến thắng và bắt đầu. Thêm vào chiến thắng bắt đầu tình với ngôi sao đỏ, ông lên Thiểu Tướng với hai sao lấp lánh trên cổ áo và nón đỏ vẫn đội trên đầu. Trong thời gian đèn chánh ông Diễm xảy ra, ông Cao Văn Viên đã không có những kế nhiệm tiếp với tướng Dương Văn Minh. Một năm sau, vào giai đoạn chiến lược bắt các sĩ quan cách mạng giam lỏng trên Đà Lạt và cô lập Big Minh thì cũng toàn là lính Nháy đèn của ông Cao Văn Viên. Vì vậy lại thêm một kế nhiệm không tiếp gì hai người.

Đó cũng là lý do mà sau này ông nghĩ rằng không nên ngồi lại trong chính phủ Dương Văn Minh. Phải chăng đây cũng là một cái cớ chính thức để có thể ra đi vào đúng thời điểm cần thiết. Tuy nhiên, đó là câu chuyện 75. Trước với giai đoạn giữa thập niên 60, tướng Nháy đèn và làm Tướng Quân đoàn III và sau cùng lên chức Tổng Tham Mưu Trưởng. Với chức vụ quan trọng nhất của Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa, tướng Viên là người có vóc dáng đáng kể nên trong các cuộc thăm viếng đến với, hình ảnh của ông cũng như các sĩ quan lãnh Hoa Kỳ đem lại niềm hân hoan cho các binh đoàn. Lần đầu tiên các sĩ quan lãnh cùng thời, những ông có khuôn mặt

trung và giữ được thân thể gần gòan gần của một cựu huân luyện viên thời đó lúc còn niên thiếu. Và mặc dù có đủ luân luân trách, những tướng Viên vẫn theo sát là người hiên hân ngay từ lúc còn làm Tổng trưởng Quân đoàn III. Ông rất chú ý những bài giảng và triết học bay bổng của thầy Trần Bích Lan tại nhà thầy Nguyễn Sa đã một thời là Trung úy Quân nhu. Phần lớn các tướng lĩnh quân chủng và các quân đoàn đều kính nể với Đại tướng Tổng Tham Mưu Trưởng và vẫn bên Nhảy Dù đi lên. Ngay cả sau này khi các tướng lĩnh Quân đoàn liên lạc thông với Tổng thống Thiệu nhơn và gia đình là giữ liên lạc với Bộ Tổng Tham Mưu. Tổng trưởng Viên có biệt nhận với ngành Tiệp Việt vì ngày xưa ông đã từng là trưởng phòng 4 đầu tiên dưới thời quân đội quốc gia phải thai năm 1954. Một khác, ông cũng giữ một nhiệm vụ và theo dõi các hoạt động của binh chủng mới mà ông luôn luôn hân hoan đã góp phần trong binh nghiệp. Tổng trưởng Viên cũng được sự tin cậy và vẫn của các giới chức Hoa Kỳ. Tuy nhiên, chính ông cũng nhận thấy của bao giờ nghĩ đến ngày có thể lên đến chức tướng lĩnh lao nhơn và ý. Ông luôn luôn mong muốn làm tròn nhiệm vụ, nhưng ông không phải là hàng tướng lĩnh nóng nảy ỏn ào, lý luận chỉ huy đổ vào đầu sĩ quan, hay la hét thúc ép tại ngày. Tổng trưởng Viên cảm nhận vai trò phải hợp của một vị Tổng Tham Mưu Trưởng Liên Quân như bên Ngũ Giác Đài Hoa Kỳ chứ không phải là Tổng trưởng ban hành các lệnh trực tiếp. Nhưng ông đã giải bày trong tác phẩm mới xuất bản, khi nhận thấy bộ Tổng thống Thiệu qua một danh trực tiếp quy định hành bố máy chiến tranh thì ông luôn luôn lui vào vai trò tư vấn cho đến khi xin từ nhiệm.

Tháng 10-2003 khi dịch giả Nguyễn Văn Phong cho phát hành bản Việt ngữ tác phẩm của Đại tướng Cao Văn Viên, phóng viên BBC Luân Đôn có hỏi đi hỏi lại Kỳ Phong nhiều lần một câu hỏi. Đó cũng là thắc mắc của rất nhiều thính giả và độc giả. Tại sao Đại tướng bỏ tất cả, xin từ nhiệm lại không được chấp thuận. Dịch giả Kỳ Phong không thể thay một tác giả mà trở lại cho xuôi câu hỏi phức tạp này. Quả thực đã có lúc ông Thiệu muốn tìm người thay ông Viên nhưng không phải là dễ dàng. Chức vụ Tổng Tham Mưu Trưởng phải là a chọn trong các tướng lĩnh Quân đoàn xuất sắc. Tổng trưởng Ngô Quang Trưởng với sự yểm trợ của phía Hoa Kỳ cũng không phải là người làm ông Thiệu an tâm. Tổng trưởng Đỗ Cao Trí cũng đã được phía Hoa Kỳ tín cẩn trong danh sách nhưng ông Trí vẫn nghe tin đã tuyên bố lảng nhảng nên đã làm ông Thiệu quyết định và gọi tên ngay cả trước khi trực thăng của ông Trí lâm nạn.

Đại vị Tổng thống Nguyễn Văn Thiệu, vì thế thay thế tướng Cao Văn Viên của phải là nhu cầu cấp thiết. Ông Thiệu hoàn toàn yên tâm với một vị Tổng Tham Mưu Trưởng dứt khoát không chú ý tham dự vào các cuộc thảo luận chính trị. Ông không sợ ông Viên làm phiền. Trước sau như một tướng Viên đã kiên định như thế. Thông thường ông Viên thân với tướng Kỳ hân là gửi ông Thiệu. Nhưng không bao giờ ông Kỳ được ông Viên tham gia thảo luận ông Thiệu, ngay như vào giờ phút 25 của thời điểm năm 75. Ông Thiệu và ông Viên, như trên đã viết ra, các niên trưởng của tôi sinh hoạt xa cách và khách sáo. Không có cái kiêu như thời kỳ còn ở Hòn Yến: “Này, Mối làm ở État Major lâu quá, thôi Tôi kiếm một người khác để Mối nghỉ một thời gian. Vì cái gì Tôi cũng chỉ thấy với các Quân đoàn như thế thì còn cần Mối đây làm gì?” Không, các Xếp của tôi không ăn nói lảng nhảng như vậy. Đại tướng thưa rằng xin Tổng thống cho tôi tạm nghỉ vì sức khỏe. Tổng trưởng nói là xin Đại tướng vui lòng tiếp tục là một thời gian. Bây giờ là lúc khó khăn, quân đội cần người như vậy... Và Đại tướng Viên có lúc đã như quân nhu tìm

cho một số đồng cấp làm việc nên để cho sự chu đáo hơn vui thú đời viên, những khi ông Thiệu nói như vậy đành chờ chờ lại rồi B. T. Tham M. cho qua ngày.

Cũng phải ghi lại là trong các vị cao cấp nhất của quân đội, Đại tướng Viên đã có lần phác thảo kế hoạch tấn công ra Bắc và đó là một trong các phương cách tấn công mãnh liệt nhất. Tuy nhiên chắc chắn rằng phía Hoa Kỳ hoàn toàn không ý muốn và ông Thiệu không thể nào để những quy tắc như thế. Thêm vào đó, một trong các quy tắc quan trọng nhất của Đại tướng Cao Văn Viên là x. đồng tướng Đại tướng Văn Khuyên và Ch. Huy Tr. Đại tướng B. Ch. Huy 3 Tiểu V. lên T. Đại tướng C. Tr. Đại tướng, T. Đại tướng C. Tiểu V. rồi là Tham M. Tr. Đại tướng Liên Quân. Ông Khuyên đã không phải lòng tin cậy của Đại tướng Viên trong các vị này và đặc biệt ông cũng được Hoa Kỳ hoàn toàn ý muốn. Và chính guồng máy Tiểu V. và vị vị n. tr. M. là con bài tẩy của chính tranh Việt Nam.

Trong phần ghi chú của tác giả Cao Văn Viên viết trong tác phẩm Việt nam mới phát hành, một đề nghị chính là một quan trọng nhất cho chính tranh Việt Nam là việc bắt đầu, tri thức thoát do Đại tướng C. Tiểu V., Đại tướng Tham M. so sánh theo. Hoàn toàn dựa vào bài toán quân sự, nghiên cứu khả năng tấn công sự giết, giết dân, Việt Nam Cộng Hòa muốn tấn công thì phải thu về các vùng đồng bằng và duyên hải. Kế hoạch phải áp dụng ngay từ sau Hiệp Định Paris chứ không thể căng mạnh quân lực ra khắp nơi theo kiểu dành dân làm đầu và chôn chân các đơn vị Đại tướng Tr. B. tại các tỉnh miền. Đại tướng Viên đã chờ đợi Đại tướng Văn Khuyên lên trình riêng Đại tướng Thủ tướng rồi không hề nghe được bất cứ một chủ đề gì của ông Thiệu cho đến những ngày đầu tháng 30 tháng 4-1975.

Ba mươi năm trôi qua như một giấc mơ dài. Tháng 10 năm 2005 tại San Jose CA, chúng tôi lên thăm đô thị của họ gặp anh em chính h. tr. Tr. H. Đại tướng Đ. Đây chính là tướng hành dinh của B. Đại tướng Tham M. ngày xưa. Ba mươi năm rồi, gặp lại lần đầu như ai cũng biết đây là lần cuối. Đại tướng lý do già yếu nên không đến được. Hai họ xong, tôi nhớ trung tá Tâm đưa đến thăm ông. Tháng 10 là tháng không vui mà cảnh trí nơi ông ở trông thật là buồn. Tâm nói rằng, Đại tướng rất đúng h. và rất nguyên tắc. Khi chúng tôi bước vào phòng khách của khu cao niên Á châu, “Mon General” đã đứng chờ sẵn, quần áo chỉnh tề. Hình ảnh của vị tướng lãnh cao lớn mang 4 sao, áo hoa dù, mũ đen không còn nữa.

Đại tướng của tôi bây giờ là một cụ già tóc bạc l. c. v. đáng như bé, chỉ còn lại một long lanh, và tiếng nói d. Ch. Chúng tôi ngồi xuống bên nhau nói chuyện không có chủ đề. Trung tá Tâm ngồi một bên luôn luôn để ý săn sóc cho ông c.

Những ngày cuối đời của Đại tướng Cao Văn Viên

Tác Giả: Giao Chi – San Jose

Thứ Tư, 07 Tháng 7 Năm 2010 06:12

Bao nhiêu câu hỏi còn tìm hiểu về niên trưởng mà tôi đã chuần bẵ bấy giờ buông xuôi hết. Nào là rút quân, nào là tị thủ, tị chuyển ông Thiệu đến chuyển ông Kỳ, chuyển M, chuyển Tàu. Trong cái buổi chiều buồn và ảm đạm đó, tôi chợt thấy tất cả đều trở nên vô nghĩa. Toàn quân, toàn dân, cấp trên cấp dưới, bấy giờ không quá khổ, chẳng vui lại.

Lời ngỏ của tôi còn văng vẳng bên tai. Bối bình chi tướng, bối khổ ngôn dũng. Tướng lĩnh thua trận, không thể nói mạnh. Bấy giờ là tháng tư, 30 năm sau ngày đây mà để tôi cho ai. Nhất tướng công thành, vốn chết khô. Mà công thành, có thành công cho cam. Tôi không hỏi và ông cũng chẳng nói. Tôi đưa cả hai tay cho ông nắm thật chặt. Hình như có một lời ca từ 50 năm trước trong bài Tình Lính: Tướng nhau, tay nắm lấy bàn tay; Ông nắm thật chặt và Ông bối đưa giấy ngỏ cho tôi về Thiệu Tông và Phạt Pháp. Chẳng có thu thanh, thu hình phỏng vấn gì cả.

Hai mươi năm chinh chiến điều linh và ba mươi năm lưu lạc từ đây cả cả đến quân nay bỏ qua một bên để ngày bàn về tướng đi của Phạt. Trước khi chia tay, tôi ngỏ lời xin đi tướng một đi về cho vịn Bỏ tàng. Ông nói: Tôi có còn gì đâu. Bền hỏi rằng hôm niên trưởng ra đi đem theo cái gì. Ông cho biết có cả m cái cấp. Bên trong có cuốn sách viết về đến Phạt. Tôi xin ông cuốn sách đó, có bút tôi ghi đưa cả đi tướng. Quay sang anh Tâm, tôi xin xác nhận, khi nào... Chúng tôi ra xe, ông cả tướng ngó theo... Giờ đây những người lính trẻ ngày xưa, cuộc ra đi nào cũng có thể là lần cuối.

Bấy giờ chúng tôi là những người lính già, chốc chốc nhìn nhau gặp lại những khác.

Giây phút .. khi nào.. đã đến. Đại tướng Cao Văn Viên ra đi ngày 22 tháng 1 năm 2008 tại Fairfax, VA. cũng không xa nơi ông cả ngày những ngày sau cùng. Gia đình tuy đến chiêng những chiêng hú rít đông đảo.

Những về niên trưởng lòng lý cả tôi, quý về do thời thế tạo nên. Lúc còn trẻ tôi có thể đã kể về và trách cả quý về rất nhiều, những bấy giờ cấp dưới chúng tôi cũng già rồi, tôi đã suy nghĩ khác đi nhiều. Quê hương chúng ta không thay đổi để c để nh mạnh và không vượt qua được cả thời thế. Tôi cũng đã từng là anh Thiệu Ủy trấn Bỏ c kể cả mùa thu 54, bấy giờ cũng đã cao niên nh mạnh người. Tôi bao dung về chính tâm thân già cả mình.

Nhìn cuộc đời những hàng hèn và tôi thông cảm về niên trưởng Cao Văn Viên. Tôi về hình dung những buổi chào cả đến năm B T tướng Tham Mưu. Lá cả sao cả Đại Tướng T tướng T

Lộ nh bay trên nhà lưu chính. Tướng Cao Văn Viên đội mũ đen, áo hoa dù đen giầy hàng quân đội đến nh t lưu t i Vũ Đình Trư ng T r ng Tham M u mênh mông. Hàng ch c ông t r ng x p hàng ngang. Trên 50 c p Đ i Tá x p hàng đ c. Các sĩ quan, HSQ và binh sĩ c a các phòng s v i đ m i lo i quân ph c Liên Quân. Bên trái là đoàn xe v i quân c nh h t r ng th t uy nghi l m l i t. Phía xa là tr c thẳng riêng đ u ch s n.

Cách đó th t xa h n n a v c không gian l n th i gian là hình nh Trung úy Cao Văn Viên tr trung c a Secteur H ng Yên trên chi n tr r ng B c Vi t. R i đ n nh ng ngày qua khi niên tr r ng Cao Văn Viên s ng m t mình t N u c đ n DC. Ông ch m ch p đi b t ch v nhà, leo lên lưu hai c a căn phòng nh, t mình chu n b b a ăn. Sáng nay ông ăn món gì? Bánh mì tr ng hay tr ng bánh mì? Ông có u ng s a hay không? Ông còn nh gì đ n chuy n di t n i mi n B c 54.

Chuy n di t n i mi n Nam 75. Trung úy Thi u ngày x a nay đã đi xa r i, Đ i úy Khiêm ngày x a v n im l m nh thu nào. Và Trung úy Viên ngày x a mãi mãi v n cô đ n. Tuổi tr và danh v ng r i cũng qua đi. Ai r i cũng ch còn l i m t mình. Khi ra đi l n cu i cũng ch có m t mình. T t c quý niên tr r ng và chúng tôi ai cũng mu n s ng l i cái th i đeo lon c p Úy c a tu i hoa niên. Ph i mà đ c làm l i t đ u thì chúng ta s làm bi t bao nhiêu đi u t t h n, đ p đ h n, cho b n thân, cho chi n h u và cho đ t n c. “ Tuổi hoa niên cùng m c áo chinh y. Lòng m r ng gi a dòng đ i m áp. Tám m i năm, ki p ng i nh gió tho ng. Chi u cô đ n v ch m h n cao niên.”